

Orgita koolist

Mati Jetsi üleskirjutus oma ema mälestuste põhjal. Ida Elfriede Veesaar (Veesmann) oli pärit Kohatu külast.

Läksime Adaga [*Kalde>Vanker*] esimestena Kohatu külast, vist algas oktoobri või novembri kuus. Pärast käisid veel. Amanda [*Jets*] sai oma kooli ikka läbi, aga Nõmme Almal [*Kroosmann*] ja Venesilla Astal [*Lehtmaa*] jäi pooleli, sõda tuli peale, Orgita põles ära 41. aastal, siis kui kirikki.

Meid oli aasta algul 23 tüdrukut, lõpetas 17, osa jätsid pooleli.

Meid oli ühes toas algul 6, pärast 5. See oli kõige suurem tuba, teistes oli vähem. Õpilastubasid oli 5, need olid teisel korrusel. All oli vestibüül, siis käsitööklass, siis käärimise tuba, siis kudumise klass, seal olid teljed, siis vestibüülist teisele poole oli kooliklass, sealt edasi sahvri ja siis tualettruumid. Lõunapool oli köök, siis küpsetustuba suure leivaahjuga, siis edasi söögituba, siis saal vestibüüli kohal. Sealt edasi oli õpetaja Möldereri korter.

Töö oli jaotatud nii, et iga nädal ise töö.

Kaks tüdrukut laudas: hommikul kell 4 lauta lüpsma, siis joota, sööta, asemed korraldada, 14 - 15 lehma oli. Karjaravitseja ajas hommikul üles. Kell 7 pidi valmis olema, siis algas teoreetiline tund. Kell 8 oli hommikusöök, selleks ajaks (kella 7) pidi ka köögitüdrukute toit valmis olema, et tundi minna. Neid oli 4 - 5. Kell 9 algasid uuesti teoreetilised tunnid. 12 oli laudas lüps, köögis pidi kell 2 toit valmis olema. Siis peale sööki kuni 4-ni oli, kes käsitöös kudumas, kes omal töö. Suvel oli aiatöö, ka peenrad rohida, istutada. Paar tüdrukut olid koduhoiud. Üldruumid tuli iga päev pesta, köök sai 3 korda päevas pesta. Leiba sai iga päeva tagant küpsetud. Kell 4 algasid jälle tunnid kuni 6 - 7-ni. Kella 10 ajal pidi öörahu olema. Hommikul äratati gongiga, sööma kutsuti gongiga, tundi ka gongiga, tunni lõpp ka gongiga.

Õpetajaid oli 4. Juhataja, kes ühtlasi toidutegemist õpetas, oli lesknaine Agnes Käsper - abiellus uuesti, see aeg oli siis Lutter. Käsitööd ja kudumist õpetas Maret Holm, hiljem abiellus loomaarst Saarega. Siis oli aiandusõpetaja (lilled, peenrad) Steinberg, Aino (eestistas Sarma) ja loomakasvatuse õpetaja oli Aleksander Mölder, õpetas ka aiandust (õunapuud, põõsad).

Õpilased olid kordamööda oma toa korrapidajad, kütsid ahju ja pesid põrandad. Need, kes koduhoiud olid, kütsid üldruumides ahjud ja pesid põrandad. Algul olime kahekesi, pärast sai üks hakkama.

Toidud olid hommikul väga tihti koorega kartulid (sügisel, kui värsked kartulid olid, siis tüdrukud arutasid, et 3 nädalat järjest oli igal hommikul koorega kartulid, olid tüdind neist), kaste ja tavaliselt piim, võileib. Laupäev tehti vahel ikka saia ka, aga nii palju, et laupäeva õhtu, vahel ka pühapäeva hommikul sai, rohkem ei jätkunud. Ega siiski nii palju saand, kui oleks söönd. Lõunaks oli tavaliselt 2 toitu, üks soolasem, kas supp või kartul millegagi, magustoiduks oli kas piimasupp kaneeliga või kissell mannapudrugaga. Õhtuks kas kaalikahautis või ülejäänud toitudest vormid. Süüa sai küll ja paksuks läksime ka, aga söönd oleksime veel. Õhtu kell 7 oli söök, laupäeval - pühapäeval kell 6, pärast seda käisime veel all köögis, kui soojad leivad olid, suhkrut- sooja leiba söömas. Kas see küll lubatud oli, aga keelamas ka keegi ei käinud. Naisõpetajad käisid ka, peale juhataja, tal oli üleval oma köök, võib-olla tegi seal ise. Ema tal kunagi lauas ei käinud.